

Sygn. akt II KK 246/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga
w sprawie **A. J.**

dot. wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 3 grudnia 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 18 stycznia 2012 r.,,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok łączny w części objętej punktami 1 i 3 części dyspozytywnej wyroku i w tym zakresie umarza postępowanie;**
- 2. kosztami procesu w tej części obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wydał w dniu 18 stycznia 2012 r. wyrok łączny, sygn. III K 18/11, w stosunku do A.J. prawomocnie skazanego 22 jednostkowymi wyrokami. Sąd Rejonowy połączył kary pozbawienia wolności orzeczone 10 poszczególnymi wyrokami i wymierzył A. J. 4 kary łączne pozbawienia wolności.

W punkcie 1 części dyspozytywnej wyroku łącznego Sąd Rejonowy połączył kary orzeczone wyrokami:

1. Sądu Rejonowego z dnia 25 maja 2004 r., sygn. II K 58/04 (wyrok oznaczony w wyroku jako pkt VII), w wymiarze 10 miesięcy pozbawienia wolności;
2. Sądu Rejonowego z dnia 29 czerwca 2004 r., sygn. II K 156/04 (pkt VIII), w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności,

i orzekł karę łączną roku i czterech miesięcy pozbawienia wolności.

W punkcie 2 części dyspozytywnej tego wyroku natomiast połączono kary orzeczone wyrokami:

1. Sądu Rejonowego z dnia 12 lipca 2006 r., sygn. V K 282/06 (pkt IX), w wymiarze roku pozbawienia wolności;
2. Sądu Rejonowego z dnia 13 września 2006 r., sygn. VK 323/06 (pkt XI), w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności,

i orzeczono karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

W punkcie 3 z kolei połączono kary orzeczone wyrokami:

1. Sądu Rejonowego z dnia 24 lipca 2006 r., sygn. V K 453/06, w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. Sądu Rejonowego z dnia 20 grudnia 2006 r., sygn. V K 452/06, w wymiarze 8 miesięcy pozbawienia wolności.

W punkcie 4 wyroku połączono kary wymierzone w kolejnych pięciu wyrokach i orzeczono karę łączną roku i 11 miesięcy pozbawienia wolności. W stosunku do pięciu innych wyroków umorzono postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Wyrok łączny z dnia 18 stycznia 2012 r. nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 26 stycznia 2012 r.

Kasację od tego wyroku na korzyść A. J. wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok w zakresie orzeczeń zawartych w punktach 1 i 3 części

dyspozytywnej i zarzucił rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na orzeczeniu kary łącznej pozbawienia wolności obejmującej skazania A. J. prawomocnymi wyrokami jednostkowymi Sądu Rejonowego z dnia 25 maja 2004 r., sygn. II K 58/04, z dnia 29 czerwca 2004 r., sygn. II K 156/04 oraz z dnia 20 grudnia 2006 r., sygn. V K 452/06, pomimo istnienia ujemnej przesłanki procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, albowiem skazania te zostały już wcześniej objęte prawomocnymi wyrokami łącznymi Sądu Rejonowego: z dnia 17 listopada 2004 r., sygn. II K 240/04 i z dnia 14 stycznia 2008 r., sygn. II K 368/07, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w punktach 1 i 3 jego części dyspozytywnej i umorzenie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna i należało uwzględnić zawarty w niej wniosek. Wyrok łączny jest wprawdzie wyrokiem *sui generis*, nie jest jednak pozbawiony cechy prawomocności i zawarte w nim orzeczenia podlegają ochronie powagi rzeczy osądzonej – *res iudicata*. Przepis art. 575 § 1 k.p.k. stanowi, że jeżeli po wydaniu wyroku łącznego zachodzi potrzeba wydania nowego wyroku łącznego, z chwilą jego wydania poprzedni wyrok łączny traci moc. Nie oznacza to jednak, że w nowym wyroku łącznym można ponownie dokonywać połączenia tych samych kar orzeczonych w jednostkowych wyrokach, które zostały już połączone i objęte karami łącznymi w poprzednim wyroku łącznym. Wymierzenie nowej kary łącznej w nowym wyroku łącznym zasadne jest wówczas, gdy w brany pod uwagę zbiegu realnym przestępstw i w sekwencji wyroków stanowiących podstawę do orzeczenia kary łącznej pojawiają się nowe elementy, których nie brano pod uwagę w poprzednim wyroku łącznym. Jeśli nowe (lub istniejące, ale nieznanne) elementy nie zaistnieją, to orzeczenie zawarte w wydanym wcześniej wyroku łącznym jest prawomocne, a późniejszy wyrok łączny obejmujący te same skazania narusza powagę rzeczy osądzonej i jest dotknięty wadą w postaci bezwzględnej przyczyny odwoławczej przewidzianej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

W odniesieniu do skazanego A.J., przed wydaniem wyroku łącznego zaskarżonego kasacją, wydany został przez Sąd Rejonowy w dniu 17 listopada 2004 r., sygn. II K 240/04, wyrok łączny, którym połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego z dnia 25 maja 2004 r., sygn. II K 58/04 oraz Sądu Rejonowego z dnia 29 czerwca 2004 r., sygn. II K 156/04. Były to te same orzeczenia, które wymieniono w punkcie 1 części dyspozytywnej zaskarżonego kasacją wyroku, oznaczone w tym wyroku jako pkt VII i VIII. Doszło zatem do ponownego orzeczenia kary łącznej obejmującej te same kary pozbawienia wolności, które objęte już były węzłem kary łącznej orzeczonej we wcześniej wydanym wyroku łącznym. W tym przypadku były to przy tym te same dwie kary pozbawienia wolności wymierzone tymi samymi wyrokami jednostkowymi, różnica dotyczyła jedynie wymiaru kary łącznej. W pierwszym wyroku łącznym - Sądu Rejonowego z dnia 17 listopada 2004 r., sygn. II K 240/04, była to kara roku pozbawienia wolności, w drugim wyroku łącznym (zaskarżonym kasacją) kara łączna roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności. Doszło tym samym do naruszenia powagi rzeczy osądzonej i zaistnienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej, a więc do naruszenia art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Nieco inaczej sytuacja kształtuje się w odniesieniu do zawartego w zaskarżonym wyroku orzeczenia z punktu 3 części dyspozytywnej. Wymierzona w tym punkcie kara łączna roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności stanowiła wynik połączenia kar, z których jedna (w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 20 grudnia 2006 r., sygn. V K 452/06,) objęta była już karą łączną orzeczoną w wyroku łącznym Sądu Rejonowego z dnia 14 stycznia 2008 r., sygn. II K 368/07. W tym wyroku łącznym Sąd Rejonowy połączył tę karę z inną karą pozbawienia wolności. W zaskarżonym kasacją wyroku łącznym Sąd Rejonowy w W. dokonał połączenia z inną karą jednostkową, przyjmując jako podstawę wymierzenia kary łącznej inny zbieg realny przestępstw, inną sekwencję dwóch wyroków jednostkowych aniżeli we wcześniej wydanym wyroku łącznym. Podstawę orzekania stanowiły jednak w tym wypadku te same wyroki jednostkowe, które brane były pod uwagę przez Sąd Rejonowy wydający wyrok łączny z dnia 14 stycznia 2008 r., sygn. II K 368/07.

Innymi słowy, w punkcie 3 części dyspozytywnej zaskarżonego kasacją wyroku łącznego, Sąd Rejonowy w W. dokonał połączenia kar i orzekł karą łączną na podstawie tych samych wyroków, które stanowiły już przedmiot rozstrzygnięcia w wyroku łącznym Sądu Rejonowego, tyle tylko, że dokonał innego wyboru spośród tych samych kar, które mogły podlegać połączeniu. Takie orzeczenie także naruszyło powagę rzeczy osądzonej, stanowiąc obrazę art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. W tej sytuacji nie można było bowiem uznać, aby w omawianym zakresie zaistniała przesłanka do wydania nowego wyroku łącznego. Tym samym wskazane wcześniejsze wyroki łączne nie utraciły swej mocy, a naruszające powagę rzeczy osądzonej części zaskarżonego kasacją wyroku łącznego należało wyeliminować z obrotu prawnego.

Z powyższych względów po uchyleniu w zaskarżonej części wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 stycznia 2012 r., sygn. III K 18/11, wydane w stosunku do A. J., umorzono postępowanie w przedmiocie wyroku łącznego w tym zakresie.